

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 11514/18
Ena TRUMBIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući
7. studenoga 2023. u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,

Lorraine Schembri Orland,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 11514/18) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatska državljanka gđa Ena Trumbić („podnositeljica zahtjeva”), koja je rođena 1948. i živi u Splitu i koju je zastupao g. S. Štimac, odvjetnik iz Splita, podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 2. ožujka 2018.

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o zahtjevu, očitovanja stranaka, nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

PREDMET SPORA

1. Zahtjev se odnosi na iseljenje podnositeljice zahtjeva iz prostora koji ona smatra sastavnim dijelom dvoetažnog stana u Splitu u kojem živi kao zaštićeni najmoprimac od 1981.

2. Godine 2000. vlasnik dotičnog stana, g. P. P. A., podnio je tužbu protiv podnositeljice zahtjeva i njezina supruga, g. V. T., pri Općinskom sudu u Splitu tražeći njihovo iseljenje. Tvrdio je da u stanu žive bez pravne osnove. Konkretno, tvrdio je da, iako su tijekom socijalističkog razdoblja nadležna tijela dodijelila stanarsko pravo na stanu g. P. T.-u, koji je bio otac podnositeljčina supruga i njezin svekar, ona i njezin suprug, kao članovi kućanstva, nisu poduzeli potrebne korake da na sebe prenesu stanarsko

pravo nakon smrti P. T.-a 1977. godine. Vlasnik je tvrdio i da su podnositeljica zahtjeva i njezin suprug nezakonito zauzeli i upotrebljavali za stanovanje gornju etažu koja nije bila dio dotičnog stana i stoga nije bila obuhvaćena stanarskim pravom.

3. Nakon smrti vlasnika 2003. njegovih troje nasljednika postali su vlasnici stana i preuzeli su postupak.

4. Godine 2009. suprug podnositeljice podnio je protutužbeni zahtjev tražeći sud da prizna da je stanarsko pravo na stanu automatski prešlo na njega nakon očeve smrti i da je *ex lege* stekao status zaštićenog najmoprimca nakon ukidanja stanarskog prava. Budući da je vlasnik odbio s njim sklopiti ugovor o najmu stana sa zaštićenom najamnikom, od suda je zatražio i da donese presudu koja će zamijeniti takav ugovor. Tvrdio je i da donja etaža sama ne može predstavljati stan jer nema zahod ni kuhinju, koji su se nalazili na gornjoj etaži koja je stoga bila sastavni dio stana i obuhvaćena stanarskim pravom.

5. U nalazu i mišljenju pribavljenima od sudskog vještaka za graditeljstvo tijekom postupka ukazuje se na to da, u skladu s važećim standardima gradnje, prostor ne može predstavljati stan ako nema zahod i kuhinju. Međutim, drukčiji su standardi gradnje bili primjenjivi 1967. kada je P. T.-u dodijeljeno stanarsko pravo na dotičnom stanu. Prema tim standardima prostor je mogao predstavljati stan ako zgrada u kojoj se stan nalazi ima zajedničke sanitarne čvorove. Vještak je primijetio i da se donja etaža može pretvoriti u stan, u smislu važećih standarda, „manjim preuređenjem (priključkom na vodovod i kanalizaciju)”.

6. Presudom od 17. lipnja 2015. Općinski sud u Splitu priznao je status zaštićenog najmoprimca suprugu podnositeljice zahtjeva, koji je proizlazio iz stanarskog prava koje je stekao nakon smrti P. T.-a. Međutim, sud je utvrdio da dvije etaže stana predstavljaju zasebne stambene jedinice i da suprug podnositeljice i članovi njegova kućanstva imaju pravo živjeti samo na donjoj etaži površine 55,17 m² (dalje u tekstu: „stan”). Gornja etaža, koja se sastoji od zahoda, kuhinje i nekih pomoćnih prostorija, predstavljala je potkrovlje (dalje u tekstu: „potkrovlje”) zgrade u kojoj se stan nalazi, površine 36,19 m², koje su nezakonito upotrebljavali. Za razliku od stana, koji je ostao u vlasništvu P. P. A.-a, ostatak zgrade, uključujući potkrovlje, socijalističke vlasti nacionalizirale su 1960., a nakon demokratskih promjena 2014. vraćeni su njegovim nasljednicima u postupku povrata.

7. Općinski sud stoga je odbio tužbu i usvojio protutužbeni zahtjev u dijelu koji se odnosi na stan. U skladu s time, donio je presudu koja zamjenjuje ugovor o najmu stana sa zaštićenom najamnikom. Pritom je podnositeljici zahtjeva i njezinu suprugu naložio iseljenje iz potkrovlja.

8. U pravnim sredstvima podnesenima protiv prvostupanjske presude podnositeljica zahtjeva i njezin suprug ponovili su tvrdnju da donja etaža ne može predstavljati stan jer nema zahod ni kuhinju. Još su naveli i da sudovi nisu proveli test razmjernosti. Međutim, njihova je žalba odbijena, a revizija

i ustavna tužba proglašene su nedopuštenima. Njihove tvrdnje o razmjernosti i nedostatku zahoda i kuhinje nisu razmatrane.

9. Suprug podnositeljice zahtjeva preminuo je u siječnju 2017., dok je predmet bio u postupku pred Vrhovnim sudom i Ustavnim sudom. Nakon njegove smrti podnositeljica zahtjeva, kao član njegova kućanstva, automatski je postala zaštićena najmoprimka dotičnog stana.

10. Dotični parnični postupak okončan je 5. rujna 2017. kada je Ustavni sud obavijestio podnositeljicu o svojem rješenju od 13. srpnja 2017.

11. U ovršnom postupku koji je uslijedio podnositeljica je u žalbi protiv rješenja o ovrsi i prijedlogu za odgodu ovrhe tvrdila da je starija osoba, siromašna i lošeg zdravlja i da bi njezino iseljenje iz potkrovlja zapravo stan učinilo neprikladnim za život jer ne bi imala pristup zahodu ili tekućoj vodi. U odluci kojom je odbio njezin prijedlog za odgodu ovršni sud naveo je da starost, siromaštvo i loše zdravlje načelno mogu predstavljati opravdane razloge za odgodu ovrhe dok socijalna služba ne osigura smještaj takvom ovršeniku, ali ne i u njezinu slučaju jer ima stan u kojem može živjeti. Sud nije odgovorio na njezinu tvrdnju o nedostatku zahoda ili pristupa tekućoj vodi.

12. Podnositeljica zahtjeva pred Sudom je prigovorila na temelju članka 8. Konvencije da je presuda kojom joj je naloženo iseljenje iz potkrovlja predstavljala povredu njezina prava na poštovanje njezina doma.

OCJENA SUDA

13. Među strankama nije sporno da presuda kojom je podnositeljici zahtjeva naloženo iseliti iz potkrovlja predstavlja miješanje u njezino pravo na poštovanje njezina doma (usporedi *Galović protiv Hrvatske* (odl.), br. 54388/09, stavak 56., 5. ožujka 2013.). Sud ne vidi razlog zašto bi smatrao drukčije i smatra da je navedeno miješanje bilo predviđeno zakonom jer se temeljilo na mjerodavnom zakonodavstvu o vlasništvu i stanovanju, točnije na odredbama prema kojima vlasnici imaju pravo tražiti povrat svoje imovine kada osobe koje ju posjeduju nemaju pravnu osnovu za posjedovanje te imovine. Miješanje je i težilo legitimnom cilju zaštite prava drugih.

14. Kada je riječ o razmjernosti, Sud prvo primjećuje da su domaći sudovi utvrdili da su podnositeljica zahtjeva i njezin pokojni suprug nezakonito zauzeli potkrovlje (vidi stavak 6. ove odluke) te ponavlja da je pri razmatranju je li iseljenje razmjerno, položaj onih koji mu se protive slabiji ako je njihov dom nezakonito uspostavljen (vidi, primjerice, *Faulkner i McDonagh protiv Irske* (odl.), br. 30391/18 i 30416/18, 8. ožujka 2022.).

15. Kao drugo, Sud primjećuje da je u nalazu i mišljenju pribavljenom tijekom parničnog postupka vještak primijetio da se dotični stan može priključiti na vodovod i kanalizaciju manjim preuređenjem (vidi stavak 5.

ove odluke). Podnositeljica zahtjeva to nije osporila. Budući da se stoga čini izvedivim priključiti stan na vodovod i kanalizaciju, i to bez mnogo radova ili ulaganja, Sud utvrđuje da je činjenica da je podnositeljici zahtjeva naloženo iseliti se iz potkrovlja bila razmjerna legitimnom cilju kojemu se težilo.

16. Kada je riječ o tvrdnji podnositeljice zahtjeva da domaći sudovi nisu izričito proveli ocjenu razmjernosti, Sud ponavlja da se ta obveza ne primjenjuje automatski u slučajevima kada je vlasnik privatna osoba ili trgovačko društvo (vidi *Vrzić protiv Hrvatske*, br. 43777/13, stavak 67., 12. srpnja 2016., i *F. J. M. protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (odl.), br. 76202/16, stavci 37. – 41., 6. studenoga 2018.).

17. U svjetlu prethodno navedenog, proizlazi da je ovaj zahtjev očigledno neosnovan i da se stoga mora odbaciti sukladno članku 35. stavku 3. točki (a) i stavku 4. Konvencije.

18. S obzirom na taj zaključak, Sud ne smatra potrebnim ispitati prigovor Vlade o dopuštenosti na temelju nepostojanja značajne štete.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 30. studenoga 2023.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524